

TRANSCRIPT Opstand in Iran en lekker hokjes opdringen aan de jeugd (afl. 102)

Met alle dank aan Amberscript voor de software en alle menselijke transcripters van transcriptclub B: Marloes, Elise, Sjoera, Joan & EvQ

TUNE DAMN, HONEY YESSS / NO

ML Dag lieve wereldverbeterschatten van ons. Welkom bij DAMN HONEY

START INTRO TUNE

NYD De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen

ML Mijn naam is Marie Lotte

NYD En ik ben Nydia

ML en dit is aflevering 102, waar in wij gezelschap met z'n twee de actualiteiten langsgaan in de vorm van een of meerdere DAMN HONEY YESSSEN en DAMN HONEY NO'EN.

NYD Dat klopt, dat is correct. Ja, ja. Ja, heel even tussendoor. We hebben gisteren onze aller allereerste try-out gespeeld.

ML In Diemen.

NYD In Diemen, en het was best wel behoorlijk fantastisch, ik moet wel stemoefeningen gaan doen, denk ik, want anders ik kan ik op een gegeven moment niet meer podcasten van al het gegil en geschreeuw wat ik doe in de voorstelling

ML Ja, ik denk dat ik van die bubbel dingen ga bestellen dat je kan bubbelen met je stem, want volgens mij hebben wij dat nodig! Ik heb het gevoel dat dat gaat werken

NYD Het was enig en voor de mensen die d'r bij waren: erg geweldig dat je door de stortregen gefietst hebt. En eeh, ja... Rotterdam staan we morgen

ML Rotterdam staan we morgen. Volgende week, volgens mij in in IJsselstein en in Amsterdam? Ja, volgens mij wel,

NYD Ja, klopt, ja

ML Ja dus kom, koop kaartjes, kom. Damnhoney.nl/theater voor de speellijst en de tickets.

NYD Maar voor we het nieuws induiken ja, afgelopen week, eerst even een leuk bericht

ML Ja, en dit was een erg leuk bericht. We kregen post als in letterlijke post. Ik heb hier een, een foto van het poststuk voor mij. We kregen het opgestuurd naar ons kantoor en het was een hele lange brief en daar zat met toch een geweldig handwerkje bij. Maar ik ga eerst even de brief voorlezen en dan beschrijven wat dat handwerk was. *voorleesstem* “Oké, beste Damn Honey. Eigenlijk wilde ik dit al aan jullie geven bij jullie theatershow in Amsterdam. Helaas werd ik die dag ziek en ben ik niet meer gegaan. Nu, maanden later, heb ik toch de moed bij elkaar geraapt om het op te sturen en eindelijk de woorden gevonden die erbij horen. Het is een gehaakte versie van jullie naam, gemaakt van *repurposed* garen” Nou, dit is al verraden, het was, het is, ja, ziet er geweldig uit, hangt aan ons raam.

voorleesstem “Handwerken hangt voor mij sterk samen met feminisme. Dat klinkt misschien raar, want ‘handwerken, was dat niet voor huisvrouwen en oude omaatjes?’ Misschien wel, maar het is ook zoveel meer. Handwerken bestaat uit soms oeroude tradities, veelal overgeleverd van vrouw op vrouw. Het was ook één van de eerste media waarmee vrouwen voor hun rechten durfden op te komen. Zo werd rond de vorige eeuwwisseling geprotesteerd door voor vrouwenrechten door leuzen op vlaggen en banieren te borduren. Het was het enige expressiemiddel wat ze relatief ongestraft konden gebruiken. En vergeet niet hoeveel méér materiaal, tijd en energie erin gaat zitten dan als je dezelfde leus met benzinstift op een kartonnen bord schrijft. Door te handwerken voel ik mij verbonden met alle vrouwen die ons voorgingen. Het geeft mij een gevoel van *belonging*. Feminisme gaat vaak over strijd, actie en boosheid en dat hebben we zeker nodig. Boos mogen zijn is een enorme bevrijding voor hen die altijd maar keurig netjes stil achteraan moesten zitten. Maar achter die boosheid ligt een verlangen, een gemis, een gemis en respect, het gemis van de kracht in onze stem, die gedoofd was, maar ook verlangen naar zusterschap. Wat mij het meest kracht heeft is het verbinden met andere vrouwen, elkaar durven te vertrouwen. Sommige vriendschappen zijn voor mij belangrijker geworden dan een liefdesrelatie ooit kan worden. Ik denk dat het belangrijk is om ‘voort te borduren’ (tussen aanhalingstekens) op tradities en kennis

van generaties vrouwen, met de blik van nu, waarbij we sommige zaken ook durven te veranderen. Respect voor onze voorouders, zonder het klakkeloos over te nemen. Een mooi voorbeeld hiervan is het project) *bäckadräkten*” Ik hoop dat ik het goed uitspreek, “een unisex klederdracht kostuum gemaakt door Fredy Samuel Lundh”, en er staat een *handel* op instagram achter. Daar kan je het bekijken. “Het is een prachtig kostuum, geïnspireerd op Zweedse klederdracht, maar dan geschikt voor iedereen die zich niet als een bepaald gender wil uiten. De kleuren van de transvlag zijn erin verwerkt. Er komt zelfs een gratis patroon van, zodat je het zelf kan namaken. Ik vind het een prachtige, zachte daad, waar toch heel veel protest in zit. Een uiting, veel meer van feminiene energie dan de masculine energie die overheerst in onze maatschappij.” En daar staat een sterretje bij. En dan ga ik eventjes naar beneden op dat blaadje en daar staat: “ik doel hier op energie, niet op gender. Iedereen heeft van beide energieën in zich en ideaal gezien zijn die in balans, maar bij de meeste mensen overheerst het masculine omdat dat van ons gevraagd wordt in deze maatschappij. Denk aan: altijd productief moeten zijn, sterk zijn, verdriet niet laten zien, rust als zwakte zien, et cetera. Zachtheid, schoonheid, kwetsbaarheid, verbinding, vertraging: dat hebben we nodig als we het masculine systeem willen doorbreken, en volgens mij zijn we heel goed op weg. Ik hoop dat jullie mijn werkje doet herinneren aan de schoonheid en kracht van handwerken en van het najaar hoop ik jullie alsnog - hoop ik alsnog jullie nieuwe theaters te zien. Liefs Iris!”

NYD en **ML** Waaaaaauw

NYD Nou, ik was me ook helemaal niet zo bewust van de geschiedenis van handwerk en het zien als eh...

ML Protest!

ML Ja en ook als mediavorm. Ja, en dit is ook dat ik dacht, we moeten hier ook weer een aflevering over maken

ML Ja, hier is ons een nieuw onderwerp aangereikt door Iris, dus dank daarvoor. Ja, en dat dat handwerk dat is dus geweldig. Het hangt aan ons raam, daar staat heel groot ‘Damn, Honey’ op. Het is in roze en paars, onze favoriete kleuren. En ja en van *repurposed* garen dus, wat ik dus héél leuk vind

NYD Ja heel cool

ML Dus dank je wel, Iris, we hebben erg genoten, de eerste keer al van je brief toen die naar binnen kwam en nu ik hem weer lees, weer.

NYD Ja, dank je wel.

TUNE DAMN, HONEY YES en NO

ML Goed, tijd om de kranten erbij te halen. Insert het geritsel... .

NYD Geritsel ja

ML Ja eh Nydia, waar moest je van huilen deze week?

NYD Nou eh, goed of grappig, dat je de kranten noemt. Want waarvan ik moest huilen is het debat rondom de transgenderwet, dat debat werd afgelopen week gevoerd in de Tweede Kamer. En de Volkskrant, die schrijft *voorleesstem* “Het leek als hamerstuk te kunnen passeren, maar werd het afgelopen jaar onderwerp van vaak fel maatschappelijk debat”

ML Ja doei

NYD En de NRC schrijft “Opeens!” *sarcastisch* opeens... “is de transgenderwet geen gelopen race meer”

ML *sarcastisch* Oh, ongelooflijk! Wie zou dat op z'n geweten hebben?

NYD Very much dankzij kranten als Volkskrant en NRC is dit natuurlijk aan de hand, want zij hebben zonder schaamte allerhande transfobe stukken geplaatst zonder daarbij podium te geven aan de mensen die d'r daadwerkelijk verstand van hebben. Ja, zogenaamde feministen mochten komen vertellen hoe ontzettend gevaarlijk transmensen zijn. En dat frame, dat is keer op keer herhaald in de media. Wij hebben daar ook een aflevering over gemaakt, dat is 99a, nu een paar afleveringen geleden met Meave Kevyn. En hen gaf ook aan van ja, deze takes, we zien ze gewoon steeds meer de afgelopen jaren en we hebben het in die aflevering uitgebreid gehad over de takes en hoe je ze kunt *debunken*

ML Ja want ná die aflevering was er ook, was er zo'n postercampagne tegen de transgenderwet waar mensen óók weer, volgens mij in NRC, ook weer uitgebreid het

podium kregen om uit te leggen waar ze dan bang voor zijn, terwijl in plaats: geef geef nou eens, geef nou eens écht in plaats, nou...-

NYD Ja, geef gewoon de mensen een podium die zelf trans zijn en die zelf heel goed weten waarom deze wet doorgevoerd moet worden. Maar dat is dus niet aan de hand. Nou en nu zie je daar dus het resultaat van. D'r is nu al twee dagen gedebatteerd over een vrij, toch wel ja simpele administratieve taak, handeling. Die heel simpel uitgevoerd kan worden, klaar. Maar daar moet eindeloos over gedebatteerd worden. En nou ja, dat laat in mijn ogen zien hoe niet tolerant, ja, hoe zeg je dat? Transhaat, is het transhaat? Kan je wel zeggen toch

ML Ja, toch dat het dan dat er wordt besloten over mensen

NYD "Jullie kunnen dat niet zelf beslissen"

ML Nou, 't is, 't is belerend, het is denigrerend, dat is echt, het is echt heel naar

NYD Ja, en VVD en CDA, die veranderen dus nu ook van standpunt. Even héél kort, wat houdt die wetwijziging nou eigenlijk in? Nou, wat ik net al zei: vrij simpel. Je hebt geen deskundigenverklaring meer nodig om in je geboorteakte het geslacht aan te passen, dus daarmee wijzig je ook het paspoort. En dan komt er nu een heel belangrijke toevoeging: de wijziging staat LOS van eventuele behandelingen die iemand heeft gehad of eventueel krijgt.

ML Ja

NYD En wat je dus ziet in in dat debat is dat er allerlei misinformatie verspreid wordt. Dus bijvoorbeeld dat de wijziging van de wet wél gekoppeld wordt aan allerlei medische behandelingen. Nou, dat is dus gewoon niet waar.

ML Nee, gewoon absoluut niet, het gaat, dat blijft allemaal in stand. Toch, wat er nu, wat er nu is aan medische...

NYD Dat staat er gewoon los van.

ML Ja, dat heeft gewoon niks...-

NYD en daar hebben we ook nog van alles op aan te merken, dat dat veel beter kan en dat de wachtlijsten verschrikkelijk zijn.

ML Maar daar heeft het niks mee te maken.

NYD Nee, precies. Nou, dan had je bijvoorbeeld Mirjam Bikker van ChristenUnie, die dan zegt: we moeten jongeren niet in een bepaald hokje duwen, en Lilian Helder van de PVV, die zegt: het moet niet opgedrongen worden. Dus daar wordt toch ook een soort beeld geschetst van 'als deze wet doorgevoerd wordt, dan móéten mensen allemaal opeens massaal, hun paspoort gaan wijzigen? Of een geboorteakte gaan wijzigen?' Wat ik een BI-zarre stap vind, die zij maken. En natuurlijk, het aloude verschrikkelijke verhaal dat het geslacht in je paspoort gekoppeld wordt aan al dan niet een kleedkamer binnen mogen komen

ML Sinds wanneer moet je je paspoort laten zien als je een kleedkamer in wil komen-

NYD Sinds nooit

ML En dan, eh *stottert en komt niet uit haar woorden*

NYD Nou kijk, we hebben het met Maeve gehad over de vrouwenkleedkamers, ik weet even eerlijk gezegd niet of we het ook in de aflevering daarover gehad hebben of alleen in een voorgesprek. Maar Maeve gaf toen aan: "ga nou niet dat verhaal reproduceren want daarbij draag je eigenlijk alleen maar bij aan dat verhaal een waarheid maken, want als we maar lang genoeg met z'n allen gaan roepen dat transmensen gevaarlijk zijn in kleedkamers, dan zouden d'r zomaar eens mensen kunnen zijn die dat gaan geloven" Dus, ik denk dat we het in de aflevering daar ook niet veel over gehad hebben. Maar het wordt nu zóveel, het wordt wordt keer op keer nu naar verwezen. Je kan het er bijna, er bijna niet niét over hebben. Het is natuurlijk de grootste onzin, maar het is een héle duidelijke tactiek die wordt toegepast, want het is niet zomaar een soort gezellig voorbeeldje: dit is gewoon een koppeling maken tussen seksueel geweld en transmensen. En door dat steeds te zeggen, steeds te benadrukken, gaan mensen natuurlijk denken "oh, trans zijn, dat heeft te maken mét" Dat is de grootst mogelijke onzin, natuurlijk, en ik kan ook niet vaak genoeg benadrukken: seksueel geweld vindt voornamelijk plaats in de relationele sfeer. En het monster in de bosjes wordt nu vervangen door een een transvrouw in een kleedkamer. En het is de grootste bullshit, en je ziet zo vaak dat mensen zich pas druk gaan maken over seksueel geweld, over vrouwenrechten op

het moment dat ze d'r een gemarginaliseerde groep kapot mee kunnen maken. Dus dat zie je bij vluchtelingen: "Oh vluchtelingen, ja, gevaarlijk voor ónze vrouwen" Opeens - opeens! - maken wij ons heel erg druk over geweld, 'onze vrouwen', verder gaat het er niet over, maar dán opeens wel. Moslims, "ze onderdrukken onze vrouwen" opeens ook weer, weet je wel. In Nederland doen vrouwen anderhalf keer meer onbetaald zorgwerk, "maar daar hoeven we het verder niet over te hebben. Maar we willen het wel even graag hebben over dat moslims vrouwen onderdrukken" En dus nu zie je dat weer bij transvrouwen. Dus trap daar toch alsjeblieft niet in. Én het hele ding van 'je pas zorgen maken over kinderen of de jeugd, als het verhaal jou uitkomt'

NYD Bijvoorbeeld partijen als PVV, Forum voor Democratie, SGP, BBB, JA21, Groep van Haga, Omzicht, ChristenUnie, die hebben bezwaren. Allemaal zijn ze 'vooral' bang dat KINDEREN de dupe worden van de wet.

ML Maar HOE dan?

NYD Ja, nou, omdat het natuurlijk heel erg zielig is voor die kinderen dat ze allemaal 'gedwongen' worden om hun paspoort te wijzigen.

ML *spottend* Vreselijk!

NYD En dan ook dus die uitspraak van Mirjam Bikker, van: "We moeten jongeren niet te snel aan een bepaald hokje duwen." Oké, als je, als je deze tactiek volgt, waarom moeten we dan jongen of meisje aangeven bij de burgerlijke stand?

ML Ja hoezo, je wordt vanaf begin af aan in een hokje geduwd. Als in: het hokje is er al. Het hokje wordt voor je gemaakt en je wordt er gewoon zo bam ingezet.

NYD Precies. En je hoort deze partijen zich dus niet druk maken over trans jongeren, de verschrikkelijke cijfers van geweld tegen transmensen, cijfers rondom zelfdoding en trans mensen daar hebben ze het niet over. Over die jongeren gaat het namelijk niet, de jongeren die zij bedoelen die ze zogenaamd moeten 'beschermen' in de groot mogelijke aanhalingstekens, dat staat natuurlijk gewoon voor cis en heteronormativiteit pushen. Heeft niks met kinderen te maken, het is gewoon het christelijke plaatje van mannetje, vrouwtje kindjes maken pushen. En dat

is dan een beeld wat je zogenaamd opgedrongen krijgt, het trans-zijn, terwijl we weten allemaal dat als er één beeld opgedrongen wordt...

ML Is het wel hetero zijn! Is het wel cis zijn!

NYD Ja! In alle Disneyfilms in alle sprookjes, het is altijd het hoogst haalbare, een relatie tussen een man en een vrouw en verliefd worden, dat is wat we voortdurend om ons heen zien. Maar nee, dát is niet

ML Dat is gewoon de natuur. Maar kijk, ik ben helemaal vóór, we moeten de jongeren niet in een hokje duwen en en zo, maar kijk dan ook inderdaad kritisch naar die hokjes die zó ontzettend dominant zijn dat mensen ze niet eens meer lijken te zien.

NYD Precies. En het eeuwige trendverhaal hè, 'het is een trend om trans te zijn'. Nou nogmaals, dat voorbeeld van de linkshandigen op een gegeven moment: Vroeger mocht je niet linkshandig zijn, dan werd op school actief ontmoedigd, dan moest je met rechts schrijven. Op een gegeven moment werd dat soepeler, werd dat meer geaccepteerd. Ja dat klinkt nu toch vrij bizar, als ik het zo zeg. Maar dat ging echt zo en toen kwamen er steeds meer linkshandigen en dat percentage is op een gegeven moment gewoon zo plateau geworden, gewoon hetzelfde.

ML Ja want dat is nu gewoon het percentage linkshandigen.

NYD En het is dus *obviously* geen 'zorgen maken'. Het is gewoon vrijheid beperken, het is zelfbeschikking ontnemen, allemaal onder het mom van zorgen maken wordt dat dan nu gepresenteerd.

ML Ja, en het is gewoon heel erg bezig zijn met alleen maar dat wat in jouw eigen wereldbeeld past, dat heel erg verdedigen. En dat in stand willen houden, want er zál maar iets veranderen en dat is allemaal maar eigenlijk eng eng eng.

NYD Ja, en heel erg vasthouden aan het idee dat er enkel zoiets als een man en een vrouw bestaat, wat simpelweg niet waar is. Er worden kinderen geboren met een variatie aan mannelijke en vrouwelijke geslachtskenmerken dus als mensen die het zogenaamd willen op de biologie willen gooien. Toch? Van: "Dit is nou eenmaal hoe het is", dat is niet wáár!

ML Nee intersekse condities, dat zijn gewoon ook mensen!

NYD Ja, en we hebben zo'n beperkt beeld van gender: man en vrouw, dat dus kinderen opgevoed worden in een bepaald gender, sociaal gezien dan hè, dus als je het lichaam niet meeneemt dan gewoon van: "Oké. Nou, we bepalen nu bij de geboorte. Je bent nu een meisje als je intersekse geboren wordt, en dan word je sociaal op die manier opgevoed." Omdat er helemaal geen ruimte is om te zeggen: je bent non-binair. Of we geven het geen label.

ML: Nee precies, want weten wij veel hoe de wereld eruit zou zien als die labels er niet zouden zijn, als je gewoon de kans zou krijgen om je te ontwikkelen op gebied van gender maar ook op een gebied van seksualiteit zoals jij wilt, of gewoon zoals het gaat. Omdat het zo loopt en niet omdat je in een bepaalde richting wordt geduwd. Weet jij veel hoe de wereld eruit zou zien, op wie je verliefd zou worden, hoe je je voelt, je hebt gewoon geen idee. Dit is de wereld waarin we leven en er ons wordt het idee opgedrongen dat dit nu eenmaal is hoe het is en dat ís niet zo!

NYD Nou ja, maar ook dat er zo lang weer over gedebatteerd wordt. Ik wás al moe.

ML Ja, je was moe.

NYD Ik was zo moe van het theater. Maar mensen, kinderen, het is echt een een, een keiharde klap voor heel veel mensen in het gezicht. Ja, dus nou ja, een hele dikke dikke NO. En dan hebben we ook nog in Italië een nieuwe fascist.

ML Mussolina.

NYD Ook wel Mussolina genoemd. Ja, geestige woordspeling. Maar dat is dat is een andere vrouw. Gaan we het niet over hebben.

SPONSOR

NYD SPONSORTIJD! Vandaag werpen we een schijnwerper op de film CORSAGE

ML Ja ja, op dit moment draait Corsage in DE BIOSCOOP! En daar wil je heen.
ECHT

NYD De film gaat over de Oostenrijkse keizerin Elisabeth - onder het grote publiek wellicht beter bekend als Sissi. Over haar werden in de jaren 50 films gemaakt die

razend populair werden, maar in die films werd een wel erg romantisch beeld neergezet van de keizerin, haar leven als een soort sprookje

ML In Corsage zien we een heel ander beeld. Elisabeth veroverde eigenlijk meteen mn hart door in een van de eerste scènes te demonstreren hoe je het beste kan faken flauw te vallen om onder een opmerking of een vraag van een vent uit te komen

NYD Prima strategie. Al moet ik trouwens zeggen dat ze ook weer niet enkel als geweldig leuk persoon wordt neergezet. Ze heeft verschillende kanten. Zeg maar.. net zoals in het echt?? Gewoon een mens. Mensen zijn over het algemeen niet alleen maar lief leuk geweldig.

ML En dat maakt deze Elisabeth, gespeeld door actrice Vicky Krieps, simpelweg heel interessant om naar te kijken. Ik was geboeid van begin tot eind.

NYD Een personage waar je meer van wil weten

ML Wacht niet en ga deze film vooral in de bioscoop bekoekeloeren, want het is een film voor op het grote doek

NYD Surround sound, popcorn, groot scherm, je wil het allemaal

ML Gaat dat zien! Corsage, NUUUU in de bioscoop

NYD Een YES!

ML Ja!

ML Allereerst is er een YES in Cuba. (ik heb er twee). Daar is door middel van een referendum een nieuwe wet aangenomen die echt zéér LHBTQIA-friendly is. I like it! Het wordt de familiewet genoemd en bestaat uit meer dan 400 artikelen en bevat onder meer een genderneutrale definitie van het huwelijk, waarmee dus eigenlijk gezegd wordt: het huwelijk is open voor iedereen. Als je wilt trouwen met iemand van hetzelfde geslacht, dan kan dat. Maar ook de adoptie voor LHBTI-koppels wordt erin geregeld. En ook de rechten voor draagmoeders die een kind baren voor stellen die dat zelf niet kunnen wordt er in geregeld. Ongeveer 70% van de kiezers heeft

met deze en andere hervormingen ingestemd en ik vond 70% dus echt wel een hoog aantal. Eigenlijk voor Cubaanse begrippen bleek het een laag aantal te zijn. Maar dat heeft ook weer te maken met dat het een communistisch land is en dat je toch een soort van geacht wordt om te stemmen wat het parlement wil dat je stemt. Dus dat ligt weer gevoelig. Dus ik denk dat er ook weer allerlei op-en-aanmerkingen op te maken zijn over Cuba. Maar even los daarvan, dat deze wet erdoor is lijkt me echt geweldig. Want behalve de lhbti-rechten zijn ook de rechten van kinderen en vrouwen in de wet uitgebreid. Bijvoorbeeld, de minimale leeftijd om te kunnen trouwen wordt verhoogd naar 18 jaar en dat was 14 voor meisjes en 16 voor jongens.

NYD Hè?! Apart dat daar er ook onderscheid in is.

ML I know.

NYD Past overigens was volledig in het patriarchale plaatje, maar goed.

ML En de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen worden beter gewaarborgd. Wat dat verder inhoudt, ik heb dit van NOS.nl weet ik niet. En huiselijk en gendergerelateerd geweld wordt strenger aangepakt. Ik vind het allemaal gewoon heel goed klinken.

NYD Ja klinkt zeker goed.

ML Ja, dus ja, dit lijkt me een stap in de goeie richting. Jij, Nydia, wees me op een tweet van @kutheks.

NYD Goeie naam hè?

ML Ja heerlijk, die schreef: Cubanen hebben gestemd voor een wet die bepaalt dat je familie de mensen zijn waar je van houdt en waar je voor zorgt. Het queer concept van *chosen family* is daar wettelijk verankerd. Dit gaat veel verder dan alleen maar het 'homohuwelijk' en ik denk dat dat echt wel vangt wat het is. Ja, een hele uitgebreide, fijne wet waarin er veel meer mensen worden erkend dan voorheen dat is echt fijn, dus dat vind ik een YES!

ML Yes en dan is m'n volgende: YES, ja, dat is weer zo'n gecompliceerd geval, maar ik heb dus gekozen om het als een YES te zien: de massale opstand tegen het onderdrukkende regime in Iran.

Twee weken geleden stierf een 22 jarige Koerdische vrouw. In het nieuws zie je haar Iraanse naam vooral rondgaan, dat is Mahsa Amini en haar Koerdische naam is Zhina (of Jina) Amini en zij werd aangehouden door de religieuze zedenpolitie omdat ze haar hoofd niet voldoende zou hebben bedekt en dat is wettelijk verplicht in Iran. En op bewakingsbeelden zie je haar op het politiebureau in elkaar zakken. De politie beweert dat het een hartstilstand was, maar volgens ooggetuigen werd ze mishandeld en is ze daarna bezweken aan haar verwondingen. En sinds haar dood gaan mensen in Iran dagelijks de straat op. En haar dood was, zeg maar de directe aanleiding. Maar intussen zijn die protesten echt uitgegroeid tot enorme proporties. En demonstranten roepen niet alleen op om meer rechten voor vrouwen en een einde aan de zedenpolitie maar ook om een einde aan de algehele onderdrukking in dit land.

ML Er wordt v et hard opgetreden tegen die protesten. Er zijn al meerdere doden gevallen, honderden mensen gewond en het internet in Iran is op veel plekken afgesloten, maar nog steeds komen er best wel veel video's en beelden naar buiten van de massale protesten.

NYD Ja, dat internet afgesloten is, is ook een reden waarom mensen oproepen van: h e, woon je niet in in Iran laat toch alsjeblieft ook online van je horen. Zodat het wel gehoord wordt en verteld wordt. Het blijft echt een groot onderwerp en dus niet door het internet af te sluiten dat het dan maar van alleen in Iran is, wegfaded ofzo.

ML Ja het is dus gewoon heel belangrijk dat we daarover praten. Maar nu zou ik graag eventjes iemand anders aan het woord willen laten hierover, namelijk de Iraans Koerdische filmmaker Beri Shalmashi en zij is bereid om ons meer te vertellen. Dus ik ga nu haar bellen!

NYD We gaan inbellen ja! We zijn net een echt radioprogramma, live, aan de lijn..

NYD En dit is de eerste keer dat we dit doen, dus dat is voor ons ook even... Tenminste de eerste keer dat we dit in deze studio zonder technische begeleiding van een man doen. Ha-ha.

ML Dit is dus heel spannend. Oké. Ik ga nu op bellen drukken.

BER Hallo

NYD Hoooi

ML Hallo! Met Marie Lotte en Nydia

BER Hoi met Beri!

ML Hooi! Wat fijn dat je ons even te woord wil staan over over alles wat er gaande is in Iran.

BER Ja natuurlijk

ML Ik heb net een kleine inleiding gegeven over de de aanleiding van de protesten. Maar om d'r gelijk maar in te duiken, wat gebeurt er nu in Iran?

BER Er gebeurt heel veel tegelijk in Iran. De protesten zijn nu twee weken bezig en dat begon allemaal, maar misschien hebben jullie dat net ook al gezegd, bij de dood van Zhina Mahsa Amini die door de zedenpolitie is opgepakt in Teheran waar zij op vakantie was en dat ging er niet lieflijk aan toe. Die is echt in elkaar gemept en uiteindelijk daaraan overleden. En toen, in Teheran en bij haar begrafenis in Saqqez, in Koerdisch Iran, zijn demonstraties ontstaan en dat heeft zich verspreid en uiteindelijk heel veel grote en kleine steden door het hele land heen zijn nu al weken in protest. En soms gaat dat er... Nou ja, als je de beelden kan vertrouwen, gemoedelijk aan toe en zie je vrouwen die hun haar afknippen bij een demonstratie of bijvoorbeeld voorzichtig een dansje wagen. En soms zie je beelden van politie die demonstranten beschiet of erger.

ML Ja... Want de aanleiding, de directe aanleiding was de dood van Zhina. Maar de protesten zijn nu een stuk groter, waar gaan ze over?

BER Eigenlijk gaan ze over alles wat er aan onrecht gebeurt onder het huidige regime van Iran en vrouwenrechten dat is een grote aanleiding en dat gaat natuurlijk veel verder dan kledingvoorschriften, maar het gaat ook om mensenrechten en rechten van minderheden. De Regenboog Gemeenschap, die, als je je openlijk uitspreekt voor je homoseksualiteit bijvoorbeeld, dan hang je letterlijk aan de galg. En ook de onderdrukking van bijvoorbeeld de Koerden en de Baluten: Iran bestaat

uit zo'n tien volkeren, maar daar moet je niet te veel voor uitkomen. Dus er staat eigenlijk heel veel op het spel, en dan ook nog de situatie met de sancties, maar dat is eigenlijk niet het ergste. Dus het is eigenlijk nou ja, je zou kunnen zeggen: meer dan 40 jaar aan bevolkings-... een kwade bevolking, wat nu gewoon weer eens niet meer kan, echt niet meer kan en van alle kanten tegelijk is iedereen kwaad nu. Dus niet alleen de vrouwen of de ene of de andere gemeenschap, maar iedereen tegelijk.

ML En waarom is het zo belangrijk? Want we lezen over Zhina Mahsa Amini die is overleden. Hoezo is het zo belangrijk dat we benoemen dat zij een Koerdische vrouw is?

BER Nou eigenlijk precies om wat ik net noemde, omdat er meer problemen zijn dan alleen je identiteit als vrouw in Iran. En Zhina was Koerdisch en nou ja, veel mensen in Iran en daarbuiten weten dat Koerden ontzettend onder druk staan in Iran en worden gemarginaliseerd en afgestraft en bijvoorbeeld geen onderwijs mogen volgen in hun eigen taal. En zo kan ik nog wel even door, en ook altijd hardhandiger worden aangepakt door bijvoorbeeld de politie. Toen Zhina met haar familie op vakantie ging naar Teheran een paar weken terug, toen zei haar broertje al 'Moeten we dat nou wel doen met haar? Want het is niet thuis, we komen daar niet vandaan.' En dat betekende eigenlijk al: zij kan zich daar niet zo vrij en gemakkelijk bewegen als daar en dat bleek natuurlijk. Je weet dan ook, maar dat kan je niet bewijzen, dat de haat van agenten naar Koerden als minderheid groter is dan een Perzische Iraniër uit Teheran bijvoorbeeld.

ML Ja, dus haar vrouw-zijn kun je niet los zien van ook haar Koerdisch zijn.

BER Precies.

ML Ja.

NYD En wat is de reactie van de overheid op deze protesten?

BER De reactie van de overheid is ook net zo veelzijdig als de soorten protesten die er zijn, zou je bijna kunnen zeggen. En je ziet heel veel beelden waar ze, waar de agenten, er flink op los slaan. Je ziet dus beelden wat ik net al zei, waarin er wordt geschoten op demonstranten. En je zou bijna kunnen zeggen qua intersectionaliteit: hoe meer redenen er is van de overheid om tegen een bepaalde groep of locatie te

zijn, gebied in Iran, hoe hardhandiger het eraan toe gaat. Tot en met beide Koerden waar gisteren 70 raketten en drones en weet ik het veel allemaal zijn gelanceerd om de Koerdische oppositie, ja, te bestoken, waar dus ook weer veel doden bij zijn gevallen. En dat als een soort van signaal van, nou ja, 'Kijk maar uit Koerden, als jullie maar niet denken dat er hier iets voor jullie in zit, in deze opstanden.' En als je zo'n koppig volk de kop in kan drukken de komende tijd, dan kan je ook een, nou ja, beginnende revolutie in de kiem smoren. Dus als je de Koerden pakt, heb je uiteindelijk iedereen.

NYD En wat is jouw gevoel daarover? Gaan de Koerden stoppen met protesteren?

BER Nee, ik denk het niet. Maar ik denk dat diezelfde vraag eigenlijk voor iedereen in het hele land geldt: gaan ze stoppen met demonstreren? En ik denk dat de één stopt als de ander stopt. Dus iedereen moet door, want iedereen wordt er dus ook anders aangepakt. En als de één niet meer durft, dan durft de ander ook niet meer. Je hebt echt elkaar nodig om dit voort te zetten.

ML Ja. En hoe is het voor jou om, want je bent zelf Koerdisch, hoe is het voor jou om hier naar te kijken, naar deze beelden en naar deze ontwikkelingen?

BER Nou, ik denk dat sowieso elke Iraniër in het buitenland knettergek aan het worden is. Dat je dit allemaal zo op afstand moet beleven, in de goede en in de kwade zin. Natuurlijk voelen wij niet hetzelfde en is er niet hetzelfde gevaar voor ons in het buitenland als voor mensen in Iran. Maar er is ook heel veel gevoel van onmacht en uitputting. En, ja, ik probeer de hele dag nuttig te zijn voor wat daar aan de hand is, maar ik kan er niet bij, dus dat is heel vermoeiend. Het is ook heel vermoeiend om wel of niet met familie te kunnen praten als het internet het wel niet doet. En ook: hoeveel kan je die belasten met wat jij hier in het buitenland voelt en ervaart met wat er aan de hand is?

ML Ja, dat staat natuurlijk niet in verhouding voor je gevoel.

BER Nee, en moet je ook bijvoorbeeld je nichtjes aanmoedigen om de straat op te gaan of, ja, jaag je ze daarmee de dood in? Ja, het is soms lastig te bepalen wat je moet doen. En nou ja, wat ik probeer te doen is denk ik solidair te zijn met de mensen die daar de straat op gaan, en wat zij daar zeggen en doen te doen echoën hier in Nederland, maar dat kost dus ook heel veel van jezelf.

ML Dat begrijp ik.

NYD Ja, al helemaal natuurlijk naast de andere dingen die hier ook gewoon doorgaan.

BER Ja, dat is bijna... Dat is heel gek, die twee werelden tegelijk.

NYD Dat kan ik me voorstellen ja. Hee en wat je hier Nederland dan wel ook weer ziet is dat de opstand wordt gebruikt om hier in Nederland anti-hoofddoek, anti-hijab retoriek te verspreiden. Dus een beetje zo van 'Oh, en hier demonstreren feministen tegen het boerkaverbod terwijl, hè, we zien nu in Iran, mensen willen helemaal, vrouwen willen helemaal geen hoofddoek.' Hoe kijk je daarnaar?

BER De timing van die discussie is een beetje gênant, dat is hoe ik er naar kijk. Je bagatelliseert daarmee alles wat er in Iran speelt, wat over veel meer gaat dan over een kledingstuk. En daar moet het ook over hebben, maar ja, dat kan gewoon niet menselijk. Dus ik word daar zelf een beetje kwaad van, ook van alle journalisten die dan ruiken dat ik iets kan zeggen over Iran en bellen om het over hoofddoeken in Nederland te hebben. Ja, ook belangrijk, maar ik weet niet of ik sowieso de juiste persoon ben om daar uitgebreid over aan het woord te gaan. Maar laten we alsjeblieft die gesprekken niet zo door elkaar voeren, want daarmee haal je gewoon de urgentie van wat er in Iran speelt weg.

NYD Ja.

ML Ja. En wat kunnen wij doen als luisteraars, mensen die, ja, in een ander land toekijken naar wat er gebeurt in Iran: wat kunnen wij doen?

BER Ja, hele goeie vraag en ik denk dat we als Koerdische in Iraanse gemeenschap ook weken hebben geprobeerd te bedenken, ik in ieder geval wel: wat kan ik van mijn peers hier vragen, van de mensen om me heen. En omdat ik zelf zo bezig was om grip te krijgen op wat er speelt, wist ik dat steeds niet zo goed. Maar d'r zijn verschillende dingen die je natuurlijk kan doen en dat is je solidariteit tonen, online, persoonlijk en als er demonstraties zijn, daar ook naartoe gaan bijvoorbeeld. We hopen dat er op de zestiende oktober een grote demonstratie is. Daar kunnen jullie sowieso niet ontbreken.

alle drie lachen zachtjes

NYD Eens.

ML We zetten hem meteen in de agenda.

BER Heel fijn.

NYD Op de Dam is het idee toch?

BER Op de Dam ja, klopt.

ML Oké, check.

BER En verder: probeer je zelf op de hoogte te houden. Kijk of je een mix aan accounts kan volgen, zodat je alle verschillende geluiden een beetje kan filteren tot een eigen waarheid. En vraag vooral ook je Iraanse vrienden en collega's hoe het met ze gaat. En kijk of ze op kantoor af en toe wel even water nemen en in de pauze ze hun telefoon even weg kunnen leggen. Ja, dus eigenlijk op al die lagen.

ML Ja. *onverstaanbaar maar instemmend*

NYD Ja, en ook inderdaad, als je collega's hebt die hier veel meer bezig zijn, wie weet kan je iets van werken even kort uit handen nemen, of zo.

ML Ja.

BER Ja precies.

NYD Zo simpel kan het al zijn natuurlijk.

ML Ja. Want het is natuurlijk een enorme mindfuck om bezig te zijn met het, ja, normale leven hier en dan daar tussendoor bezig te zijn met wat er, ja, thuis allemaal gebeurt.

BER Ja, absoluut. Absoluut. Ik lees wel eens wat op m'n telefoon en dat grijpt me dan heel erg aan. En dan moet ik daarna met gewoon collega's een gesprek in en m'n tranen inhouden, en dat kan eigenlijk niet.

ML Nee.

NYD Dat is veel. Uhhhm, wat betreft de volgtips: stuur ze vooral nog even door. Dan zetten we ze in de show notes.

BER Ja, ga ik zeker doen.

ML En dan rest ons niets anders om je te bedanken voor dit gesprek en deze duiding.

BER Jullie bedankt voor de aandacht hiervoor, heel fijn.

ML Natuurlijk, ja, en veel sterkte en liefs.

NYD En alle liefs.

BER Dankjewel, dat is heel lief.

ML Oké.

NYD Dank je wel, doeeeg!

BER Succes daar, doeeeg!

ML Doeeeg!

Pieptoon van de telefoon

EINDTUNE

NYD Dit was aflevering 102! De shownotes vind je op damnhoney.nl/aflevering-102

ML Bedankt Daniël van de Poppe, voor de edit, Lucas de Gier, voor de jingles, Liesbeth Smit, voor de website en Melissa van der Zande voor being the one and only DAMN HONEY stagiair

NYD Veel dank ook aan de MENSELIJKE transcripters: Marleen, Elise, Marlou, Marloes, Evq, Sjoera en Melissa.

ML Wij kletsen nog even door. In de *'Je doet het er maar mee'* aka de bonusaflevering.

NYD Dit kun je al vanaf 1 euro per maand luisteren via petjeaf.com/damnhoney

ML Of niet he

NYD Zelf weten!